

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Ilmastoasioiden kuntakoulutus 2.9.2020, kaavoitus ja rakentamisen ohjaus

Kantonen Leila

1.09.2020

Hallitusohjelma / poimintoja alueidenkäytön näkökulmasta

- Hallitus toimii tavalla, jonka seurauksena Suomi on hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen nopeasti sen jälkeen. Tämä tehdään nopeuttamalla päästövähennystoimia ja vahvistamalla hiilinieluja.
- Hallitus edistää kuntien ja alueiden omien hiilineutraaliussuunnitelmien valmistelua.
- Ilmastotoimien toimeenpanoa. Viedään maankäyttö- ja rakennuslain uudistus loppuun parlamentaarisessa valmistelussa. Uudistuksen päätavoitteita ovat hiilineutraali yhteiskunta, luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen sekä rakentamisen laadun parantaminen ja digitalisaation edistäminen. Lisäksi on otettava huomioon yhdyskuntarakenteen sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys.
- Ilmastonmuutoksen torjunta otetaan huomioon niin kaavoituksessa, rakentamisessa kuin rakennuskannan ylläpidossa. Yhdyskuntarakenteen tulee tukea ilmastonmuutokseen sopeutumista sekä suosia kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä erityisesti kaupunkiseuduilla.
- Jatketaan valtion ja suurten kaupunkiseutujen kumppanuutta kaupunkikehityksessä. Maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimuksin ja vahvistetaan niiden sitovuutta. Rakennetaan hiilineutraaleja kaupunkiseutuja, lisätään asuntotuotantoa ja kasvatetaan kestävien liikkumismuotojen kulkutapaosuutta. Myös Kuopion seudulle viritellään MAL-sopimusta

Energia- ja ilmastostrategian alueidenkäyttöä koskevia linjauksia (1/2) <https://tem.fi/energia-ja-ilmastostrategia>

- Edistetään kaupunkiseutujen alueidenkäytön ja liikkumisen toimivuutta kehittämällä lainsäädäntöä ja alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää, uudistamalla valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä valtion ja kuntien välisillä sopimuksilla. Liikenteen infrastruktuurin toteuttaminen kytketään kaavoitukseen ja rakentamiseen siten, että päästöt vähenevät.
- Kasvavilla kaupunkiseuduilla uudisrakentaminen ohjataan ensisijaisesti olemassa olevien palveluiden ja joukkoliikenteen piiriin. Kasvavien keskusten ulkopuolella maankäytön ohjausta kehitetään huomioiden alueiden kehittämistarve, luonnonvaratalouden uudet kehityssuunnat ja pyrkimys paikalliseen energiatuotantoon. Maaseutujen keskuksia ja kyliä vahvistetaan palveluiden paikallisen saatavuuden turvaamiseksi.

Energia- ja ilmastostrategian alueidenkäyttöä koskevia linjauksia (2/2)

- Alueidenkäytön suunnittelussa ja rakentamisessa sekä näiden ohjauksen kehittämisessä **varaudutaan aurinkoenergian hyödyntämiseen.**
- Alueidenkäytön suunnittelussa **varaudutaan Suomen tuulivoimapotentialin laajamittaiseen hyödyntämiseen. Tähän tulossa lisäresurssia.** Tuulivoimaloista aiheutuvien haitallisten vaikutusten minimoimiseksi tuulivoimarakentaminen pyritään ensisijaisesti keskittämään suuriin yksiköihin ja riittävälle etäisyydelle pysyvästä asutuksesta.

Ilmastonmuutoksen sopeutumisen kannalta keskeisiä tekijöitä alueidenkäytössä

- Varautuminen lisääntyviin myrskyihin, rankkasateisiin ja taajamatulviin sekä muihin ilmastonmuutoksen aiheuttaviin muutoksiin ja riskeihin
- Rakentamisen sijoittuminen lähtökohtaisesti tulvavaara-alueiden ulkopuolelle sekä
- Lajien siirtymisen kannalta merkittävien ekologisten yhteyksien turvaaminen
- Viherympäristön hyödyntäminen kaupunkisuunnittelussa

Ilmastonmuutoksen hillinnän kannalta keskeisiä tekijöitä alueidenkäytön suunnittelussa

- Yhdyskuntarakenne (erityisesti kaupunkiseudut avainasemassa)
  - Hiilinielujen säilyttäminen ja maankäytön tehokkuus
  - Olemassa olevan infran hyödyntäminen ja täydennysrakentamisen edistäminen sekä resurssitehokkuus
  - Liikenne ja liikkuminen
  - Edellytysten luominen uusiutuvan energian hyödyntämiselle
  - Elinympäristön laatu ja edellytysten luominen ilmastonmuutoksen hillintää tukevalle elämäntavalle
-
- ✓ Mahdollisuudet ja ratkaisut ovat erilaisia maan eri osissa
  - ✓ Tarvittavat strategiset valinnat
  - ✓ Kokonaisuuden hallinta - vaikutusketjut ja osaoptimoinnin karikot

Ilmastotavoitteita edistävä kaavoitus

- Ilmastotavoitteita toteutetaan maankäytössä parhaiten silloin, kun ne on huomioitu läpi koko suunnitteluketjun –mukana vaikutustenarvioinnissa.
- Kauaskantoisimmat ratkaisut tehdään päätettäessä toimintojen sijoittumisesta suhteessa olemassa olevaan rakennettuun ympäristöön ja palveluihin. Yleiskaavoituksen merkitys on suuri.
- Keskeisimmät ilmastonmuutoksen hillintään liittyvät ratkaisut tehdään suurilla kaupunkiseuduilla ja näiden lievealueilla.
-

ELY-keskusten ilmastotyö

- Aluehallinnon ilmastotyön vauhdittaminen -
"ELY-keskuksen ilmastotiekartta"
  - Tavoite lisätä ELY-keskusten ilmastovaikuttavuutta.
  - Käydään ELY-tehtävien ilmastorajapinnat läpi.
  - Mukana hillintä ja sopeutuminen.
  - Huomioidaan myös rajapinta alueen muuhun ilmastotyöhön sekä sidosryhmiin.
  - Tiekartta julkistetaan tammikuussa 2021
- Keinoja:
  - Vähennetään omia kasvihuonekaasupäästöjä mm. etätyön ja viisaan liikkumisen keinoin.
  - Parannetaan osaamista ilmastoasioissa
  - Hyödynnetään työkaluja ilmastovaikutusten arviointiin päätöksissä ja hankinnoissa.
  - Jaetaan ilmastotietoa sidosryhmien kanssa.

AVI-ELY –STRATEGIA 2020-2023

TAVOITTELEMME HIILINEUTRAALIUTTA

- Kierto- ja biotalousratkaisut lisääntyvät ja luonnonvaroja käytetään kestävästi
- Yhdyskunnat kehittyvät kestävästi
- Luonnon monimuotoisuus ja vesien tila paranee
- Ilmastomuutosta hillitään ja siihen sopeutumista tuetaan

Pohjois-Savon ilmastotiekartta

- Maakuntaan rakentuu syksyn 2020 ja kevään 2021 aikana ilmastotiekartta. Siihen kirjataan maakunnan yhteiset ilmastotavoitteet sekä ilmastotyön painopisteet. Tiekarttatyötä ohjaa ja johtaa nimetty ohjausryhmä, mutta valmisteluun kutsutaan kaikki halukkaat mukaan. Rakentamisen ja asumisen työpaja on 17.11.2020

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

POS ELY Y-vastuualueen alustavia tavoitteita 2025

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Ilmastomuutosta hillitään ja siihen sopeutumista tuetaan

- Suomi on hiilineutraali vuonna 2035. Alueellisella ja paikallisella yhteistyöllä tuetaan siirtymistä hiilineutraalisuuteen, materiaalitehokkuuteen ja suljettuihin kiertoihin. Kehitetään joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä. Toimien vaikutuksina päästöt vähenevät.
- Varmistetaan, että alueilla tehtävät ratkaisut ovat kestäviä muuttuvassa ilmastossa. Vaikutetaan alueen maaseutuun ja maatalouteen, vesitalouteen sekä maankäyttösektoriin liittyviin maankäyttöä ja kaavoitusta ohjaaviin prosesseihin tulvariskienhallinnan, maankäyttösektorin ilmastotavoitteiden sekä maaperän hiilensidonnan edistämiseksi
- Pohjois-Savossa
  - Maakunta on hiilineutraali 2030-luvulla.
- Ilmastofoorumi toimii aktiivisesti
- Maakunnan ilmastotiekarttaa pidetään ajan tasalla ja edistetään siinä esitettyjä toimenpiteitä
- Otetaan käyttöön ELY-keskuksien toiminnan ilmastotiekartta
- Edistetään riskienhallintaa ja ilmastomuutokseen sopeutumista ja siihen liittyvää kuntien työtä tulva- ja kuivuusriskien hallinnassa sekä luonnonmukaisten ratkaisujen käytössä.
- Edistetään tulvasuojelua sekä peltojen ja metsien vesitaloutta vesistövaikutusten pienentämiseksi ja maaperän hiilensidonnan parantamiseksi hanketoiminnan ja vesien-suojelun tehostamisohjelman avulla.

Ilmastokestävä kaupunki (tai kirkonkylä) – millainen se on?

Viherrakenteen riittävyys ja jatkuvuus, virkistäytyminen ja monimuotoinen luonto

---

Monipuoliset palvelut lähellä kotia

Kestävä liikkuminen ja liikkumisympäristö

Elämän merkityksellisyys, sosiaaliset suhteet ja kaupunki kotina

---

Terveellinen, turvallinen ja viihtyisä elinympäristö MRL

Kaupunkivesien hallinta ja hyödyntäminen, varautuminen sään ääri-ilmiöihin

---

Kulttuuriympäristöt ja rakennusperintö voimavarana

- Toivotan teille kaikille mukavaa koulutuspäivää. Kyselkää ja keskustelkaa rohkeasti. Kiitos.